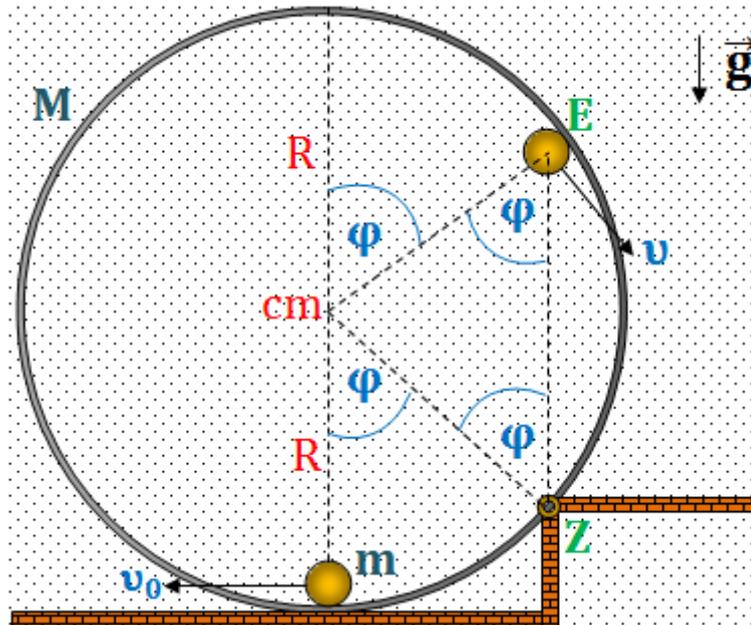

ΦΥΣΙΚΗ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΣΤΕΡΕΟΥ

ΘΕΜΑ Β

Λεπτός λείος ομογενής τροχός μάζας M και ακτίνας R ισορροπεί με το επίπεδο του κατακόρυφο επαπτόμενος σε λείο οριζόντιο επίπεδο. Ο τροχός μπορεί να στρέφεται χωρίς τριβές γύρω από σταθερό οριζόντιο άξονα που διέρχεται από την κορυφή Z ορθογώνιου σκαλοπατιού ύψους h , όπως φαίνεται στο σχήμα.

Από το κατώτερο εσωτερικό σημείο του τροχού εκτοξεύεται μικρό σφαιρίδιο μάζας m με οριζόντια ταχύτητα μέτρου $v_0 = \sqrt{5gR}$. Όταν το σφαιρίδιο φτάσει στο άκρο E της κατακόρυφης χορδής ZE του ο τροχός χάνει την επαφή του με το οριζόντιο επίπεδο.

Αν γνωρίζουμε ότι $M = 1,44m$, τότε για το ύψος h του σκαλοπατιού ισχύει:

- α) $h = 0,4R$ ή $0,6R$ β) $h = 0,6R$ ή $0,8R$ γ) $h = 0,4R$ ή $0,8R$

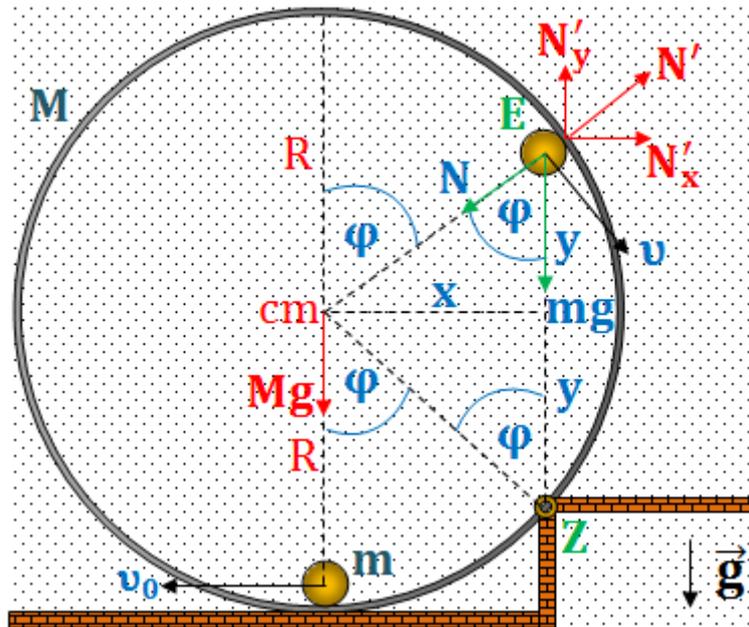
Δίνεται: $1,44 = \frac{36}{25}$

Λύση

Σωστό το α.

Από την ισορροπία του τροχού όταν το σφαιρίδιο βρίσκεται στη θέση E έχουμε:

$$\begin{aligned} \Sigma \tau_Z = 0 &\Leftrightarrow \tau_{Mg} - \tau_{Nx} = 0 \Leftrightarrow Mg x - N_x 2y = 0 \Leftrightarrow \\ MgR \eta \mu \varphi &= N \eta \mu \varphi 2R \sigma \nu \nu \varphi \Leftrightarrow Mg = 2N \sigma \nu \nu \varphi \Leftrightarrow \\ N &= \frac{Mg}{2 \sigma \nu \nu \varphi} \quad (1) \end{aligned}$$

Εφαρμόζουμε το $\Theta.M.K.E.$ για τη μη ομαλή κυκλική κίνηση του σφαιριδίου μέχρι το σημείο E :

$$\begin{aligned} \Sigma W = \Delta K &\Leftrightarrow -mgR(1 + \sigma\upsilon\upsilon\varphi) = \frac{1}{2}mv^2 - \frac{1}{2}mv_0^2 \Leftrightarrow \\ v^2 = v_0^2 - 2gR(1 + \sigma\upsilon\upsilon\varphi) &\Leftrightarrow v^2 = 5gR - 2gR(1 + \sigma\upsilon\upsilon\varphi) \Leftrightarrow \\ v^2 = gR(3 - 2\sigma\upsilon\upsilon\varphi) &\quad (2) \end{aligned}$$

Το μέτρο της κεντρομόλου δύναμης που δέχεται στο σημείο E το σφαιρίδιο είναι:

$$\begin{aligned} F_{\kappa} = m \frac{v^2}{R} &\stackrel{(2)}{\Leftrightarrow} N + mg\sigma\upsilon\upsilon\varphi = \frac{m}{R}gR(3 - 2\sigma\upsilon\upsilon\varphi) \Leftrightarrow \\ N = 3mg(1 - \sigma\upsilon\upsilon\varphi) &\quad (3) \end{aligned}$$

Εξισώνοντας τις σχέσεις (1) και (3) προκύπτει:

$$\frac{Mg}{2\sigma\upsilon\upsilon\varphi} = 3mg(1 - \sigma\upsilon\upsilon\varphi) \Leftrightarrow 6\sigma\upsilon\upsilon\varphi(1 - \sigma\upsilon\upsilon\varphi) = \frac{M}{m} \Leftrightarrow$$

$$\begin{aligned} 6\sigma\upsilon\upsilon\varphi(1 - \sigma\upsilon\upsilon\varphi) = 1,44 &\Leftrightarrow 25\sigma\upsilon\upsilon^2\varphi - 25\sigma\upsilon\upsilon\varphi + 6 = 0 \Leftrightarrow \\ \Leftrightarrow \sigma\upsilon\upsilon\varphi_1 = \frac{3}{5} \quad \text{ή} \quad \sigma\upsilon\upsilon\varphi_2 = \frac{2}{5} \end{aligned}$$

Όμως ισχύει:

$$\sigma\upsilon\upsilon\varphi = \frac{R-h}{R} \Leftrightarrow \frac{3}{5} = \frac{R-h}{R} \Leftrightarrow h = \frac{2}{5}R \quad (4)$$

ή

$$\sigma\upsilon\upsilon\varphi = \frac{R-h}{R} \Leftrightarrow \frac{2}{5} = \frac{R-h}{R} \Leftrightarrow h = \frac{3}{5}R \quad (5)$$